

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Samtal med Jose Belo

Jose, som deltagit i kursen "Facilitation of Dialogue Processes and Mediation" hos Folke Bernadotte-akademien i Sandö den 2-8 juni, kontaktade kommittén innan han kom till Sverige och vi kom överens om att träffas för ett samtal.

Jose är gift och har en ett år gammal dotter. Han bor i södra utkanten av Dili. Jose är anställd av UNDP som projektledare för *MSS-UNDP Dialogue project* för integration av internflyktingarna. Projektet drivs tillsammans med ministeriet för social solidaritet och Jose har 42 projektmedlemmar. Jose studerade under ett år 2006-2007 på Irland.

Situationen i Östtimor är nu normal, det går att resa nattetid, och i Dili finns det bara ett flyktingläger med 800 familjer kvar. Alla andra har återvänt till sina tidigare eller nya hem. Det finns dock fortfarande hus förstörda under oroligheterna 1999 kvar i Dili.

2006-års kris bottenade i motsättningar mellan de olika ledarskikten, Alkatiris Mocambiquebaserade och Gusmãos. Maktfördelningen mellan presidenten, som enligt konstitutionen är en huvudsakligen symbolisk figur, och premiärministern, som har den reella makten bidrog likaså till problemen. Jose menar att det var Gusmão som underblåste öst-västmotsättningen. Efter ett år så dog allt tal om den ut. Bidragande till instabiliteten är bristen på information, den enda TV-kanalen når långt ifrån alla och ger kanske inte så

allsidig information. Alternativet är en snabb och omfattande ryktesspridning mun till mun.

Infrastrukturen är fortfarande ett stort problem, Baucau har till exempel el bara varannan dag och elavbrott förekommer även i Dili. Det gör också att den ekonomiska utvecklingen i stort sett är begränsad till Dili, som nu har omkring 200.000 av landets drygt en miljon invånare. Ett annat stort problem är korruptionen och nepotismen. Den senare särskilt markant genom att "eliten" är så liten att många är släkt och att alla känner varandra.

Lokala val är planerade för andra delen av 2009, men ännu är man inte överens om hur de ska gå till.

Utbildning är en stor fråga i det unga Östtimor. Portugisiska är undervisningsspråk och Portugal och Brasilien bidrar med lärare. Nu är skolmaten gratis i grundskolan. Omkring 3.000 studenter studerar i Indonesien, 700 medicin på Kuba. Kuba hjälper också till med att bygga upp en medicinsk fakultet i Dili. Trots detta är utbildning ett av de områden inom vilka omvärlden bäst kan bidra till Östtimors utveckling.

Hela statsförvaltningen är svag och utbildade timoreser föredrar att arbeta för ideella organisationer och privata företag, som betalar bättre än staten.

Gabriel Jonsson, Tommy Pollák